

realment influït a Eiv.), però de cap manera no hi hem de creure (com diu *AlcM*, i fins, si bé «tal vez», Aina).

Vidassa 'vida regalada', d'ús general en cat. com en ll. d'oc *vidasso* «grande vie, grosse vie» (*TdF*), «Rus-sinyol pogué --- fer la *vidassa* de bohemí ric» (JoPla, *S. Russinyol i el seu temps*, Bna. 1955, 294); en provençal tira cap als dominis dionisiacs: «bonne chère», «faire la *vidasso*: vivre dans la débauche, faire chère» i, encara més objectivament, a Eivissa «gira, cuchipanda», PzCabr.; «sols veien que anaven molt mudats i que muntaven uns cavalls molt polits: eren el rei i tota la cort, que anaven de *vidassa* --- Allí pararen taula. I quina taula --- estovaves de raso brodades d'or, enciameres de plata ---», JnCastelló (*Rond. Eiv.*, 86).

Al contrari *mala vida*; d'on el parasintètic *malavidós* que des de *mala vida* 'malestar' passa a designar a Mall. les coses malsanes i penoses: «a fi d'una malaltia massa llargaruda i *malavidosa* --- passà d'aqueix món ---» (*BDLC* VIII, 226); però res a veure amb el ll. vg. MALE HABITUS > *malalt*, naturalment; notem: *peix malavidós* 'perillós per a l'home' (*BDLC* XIII, 48) (cf. *malviure*, *malvivent*, supra).

Avidar ant. 'donar vida, injectar vitalitat' ant.: «la amor ab què l'*avidava* e-l mortificava, no era mas una, tan solament», Llull (*Amic e Amat*, *NCL* XIV, 44.1).²⁵ M'és conegut avui només com a comarcal del S. del Princ., com a refl., per a 'viure de, alimentar-se de': «les raboses i 'ls tords s'*aviden* del fruit de l'arbre»; mentre que cap al Nord hi ha una formació diminutiva (cf. *gronxolar-se*, *enriolar-se*, *rodolar* etc.): «*avidolar-se*: campar-se la vida: la gent se *avidola* ab son *treball*», a dues cites de les memòries del Rector de Pallerols (vall d'Hostoles, S. XVII? en *DAG*). «Ara ell tancat dins les parets torrades, / no pensa amb avalot de perdiguers, / ni té pit per tiranys i caminades, / i l'ull se li *avidola* amb els diners», Sagarra (*Comte Arnau*, 171). Cf. *avivolar* i *avivar*.

Vitualla, pres del ll. tardà *victualia* com a paraula d'evolució mig popular. En llatí era pròpiament adjectiu *victualis* [S. II d. C.] 'referent al victus', ll. cl. *victus*, -us, «alimentació», 'coses per viure' (*de vivere*, part. *victus*), i en els textos cristians ja va sempre en neutre plural *victualia*: d'on it. *vettovaglia*, -e, fr. ant. *vitaille*, oc. ant. *vitatha*, *vitoalha*, port. *vitualha*, cast. *vituallass* (netament cultista). «Plurale tantum» en el llatí cristià, en cat. medieval encara apareix més d'un cop usat com a singular de sentit col·lectiu: «quantitat --- convertida --- en comprar diverse *vituallass*» Bna., a. 1254 (CaCandi, *MiscHiCat.*); «los convidà a sopar de la *vituallass* de porc», *Decam.* VIII, § 6, 459.9 (trad. «a *cena cotale*, alla trista»: aliment poc delicat, de conserva).

«Recordant-se del llatí yvern, perquè la terra banyada la sement o *vituallass* que-y metien no tornàs a grillar, o tornàs erba», Joan Esteve (*Liber Eleg.* t-4.1); «les galees vengren a Sent Feliu, mas les naus e la *vituallass* tota estava al port e a la vila de Roses», Muntaner (§ 127, Casac. IV, 30.8): com es veu, el mot es podia aplicar també a matèries alimentàries de caràcter rural, i algun cop apareix en la forma més contracta que

tenia en francès antic (*vitaille*, fr. mod. *ravitailier*): «bon vin e bel pan de fromén / --- / 2 enaps d'argén / ples de vi, sus en la toalha, / e puis tota l'autra *vitailha*», *Jaufré*, v. 4240.

Però ja des dels orígens literaris *vitualles* pl. és la forma corrent i amb sentit poc diferent de l'actual: «comprar diverses *vitualles*» en un altre doc. barceloní de 1254 (CaCandi, *op. cit.* II, 272): «Tot quant jo demanaré, per mes lletres, me sia tramès, així diners com *vitualles*», Muntaner (§ 251, Casac. VII, 19.25); «portar *vitualles* e altres mercaderies per --- la costa de Jènova» a. 1356 (prohibició en ordre de guerra, *CoDoACA* VI, 320); «los mercaders --- compraran a vegades alguna fusta qui portarà *vitualles*», Eiximenis (*Regiment*, *NCL* XIII, 171.30); «era vengut un ase --- carregat de *vitualles* ---» (trad. *venuti con certe cose*), «aquí eren exits per refrescar de *vitualles* e per reposar alguns dies» (= *per rinfrescarsi e reposarsi alcuni di*); «se'n tornaren al palau, e aquí, entorn de la clara fontana, fahent refrescar llurs *vitualles*, qui volgué beure begué», *Decam.* (v, § 10, 333.30; vi, § 7, 325.26; x, intr., 551.5f.). «Lo mercat roden, / trobar no hi poden / loc ni repòs: / venen en gros, / sou per tres malles, / les *vitualles* / ---», JRoig (*Spill*, 7506).

Ja antigament es nota la freqüent aplicació a intenció de guerra: «fornida de *vitualles* --- la ciutat ---», JoMartorell (*Ag.* I, 336.4); *vitualles* cròn. eivissencs de 1505 (Macabich, *Feudalismo*, 45, text a *ESTALVIAR*), ultra les cites, supra, de Muntaner, de 1356 etc. Així també en lèxics, des de Busa-N.: «*vitualles* per a real: commeatus». Var. rates *victualia*, *vitoalla*, *vituall*.

Avituallar [c. 1460]: «les fustes --- ben *avituallades* de tot lo que mester havien ---», «*avituallades* que foren les fustes e recollits los cavalls, lo rey de França pres comiat del rey de Sicília ---», JoMartorell (*Ag.* I, 356, 376), que és la forma que restà [Belv.], si bé també s'havia usat *vituallar*, Bna. 1560 (*DAG.*); *avituallament*, *avituallador* (*vitualador*, Val. S. XVII, *DAG.*).

¹ És interessant la coincidència amb el nom de les llémenes etc. en gascó i en asturià: *bîya* baix Aran, *bîèya* aranès, Batmala, Luixon, Aura, Banh. de Bignorra, Lavedà (Corom., *Voc. Ar.*); Rohlf's, *Le Gc.*, § 339, p. 68, ast. central i occid. *Viva* id. (Rato, Acevedo-Fz.), Armanhac *biuet*, *bivere* «lombric», La Teste *biouch* «tique» (Moureau). — ² Cal témer confusió: almenys el mot no figura en el passatge citat (o cita de 2.ª mà, d'una invenció? o err. tip. rectificada). És notable que Tomàs Forteza en la seva *Gram.*, que parla d'aqueixes formacions, p. 29, § 47, només esmenta el vulgarisme *vivendo* 'manera de viure' (del qual dona cita *AlcM* en *L'Ignorància*), com si desaproves l'altre. — ³ Favor llició dolenta, sentit igualit, pedestre, preferida en *NCL*. Cal sens dubte la del ms. B. — ⁴ D'altra banda hi ha mall. *enrevisclat* 'complicat, difícil' (*BDLC* XIII, 120), «aqueixa *enreviscladíssima* investigació, aqueix *enreviscladíssim* escorcoll» (*BDLC* VI, 147, *-isclar* sembla 'suscitar' en *BDLC* XII, 229, però potser no ho